

ВІТЧИЗНЯНА ОСВІТА І НАУКА ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ СУСПІЛЬСТВА

Юлія РІБЦУН, Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, м. Київ, Україна; logojuli@i.ua; <http://logoped.in.ua>; orcid.org/0000-0002-2672-3704; <http://www.researcherid.com/rid/O-9175-2016>; Web of Science ResearcherID O-7464-2016

Поступальний розвиток освіти і науки відбувається незважаючи на всі складні виклики сучасності, які постають перед суспільством України, – зокрема умови війни. У липні прем'єр-міністр Денис Шмигаль презентував на Міжнародній конференції в Швейцарії План відновлення України. Над змістовим наповненням розділу відновлення сфери освіти і науки працювали представники Міністерства світи і науки України, Офісу Президента, Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій, понад 170 українських і біля 80 іноземних експертів. План відновлення враховує досвід європейських країн, пропонує використання принципів і підходів Європейського Союзу.

Саме на хвилі сучасного розвитку освіти та науки, за принципом навчання впродовж життя і працює колектив Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України – провідної науково-дослідної установи, що не лише займається розробленням сучасних актуальних фундаментальних і прикладних досліджень, а й здійснює підготовку наукових кадрів через аспірантуру і докторантуру, консулює фахівців і батьків дітей з особливими потребами на базі Психологічного консультативно-тренінгового центру.

Третью суботи травня в Україні відзначають професійне свято працівників науки. Саме тому щорічним традиційним заходом Інституту є проведення науковцями спільно з психолого-педагогічними працівниками закладів дошкільної, шкільної, вищої освіти, навчально-реабілітаційних, інклюзивно-ресурсних центрів **Всеукраїнського марафону в рамках Днів науки**. Цьогоріч марафон тривав упродовж 16 – 24 травня. На ньому всі сім відділів змогли презентувати свої вагомі наукові здобутки, які користуються значним попитом серед науково-педагогічних працівників і ефективно впроваджуються в практику.

16 травня відбувся **тифлофорум «Діти з порушеннями зору: від задатків до обдарованості. Розвиток дитини в умовах війни»**, зорганізований і проведений відділом освіти дітей з порушеннями зору.

Відкрила тифлофорум **Леся Прохоренко**, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України. Вона підкреслила важливість і актуальність проведення вже четвертого такого заходу.

Спікери тифлофоруму ознайомили слухачів з науковими і практичними психолого-педагогічними технологіями допомоги дітям із порушеннями зору:

- **Набоченко Ольга**, кандидат педагогічних наук, державний експерт експертної групи з питань позашкільної та інклюзивної освіти Директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОН України, учитель вищої категорії, методист, тифлопедагог виступила з доповіддю *«Діюча нормативно-правова база щодо освіти осіб з ООП»*;
- **Курінна Владислава**, молодший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями зору розкрила тему *«Психологічна підтримка дітей з порушеннями зору в умовах воєнного часу»*;
- **Недоріченко Тетяна**, консультант з питань інклюзивної та спеціальної освіти, корекційно-розвиткової роботи, психолог Центру професійного розвитку педагогічних працівників Полтавської міської ради презентувала тему *«Підтримка дітей під час війни. Тривоги та подолання кризових станів»*;
- **Кобильченко Вадим**, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями зору; **Омельченко Ірина**, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами презентували доповідь *«Війна як довготривала деприваційна ситуація»*;
- **Костенко Тетяна**, кандидат психологічних наук, завідувачка відділу освіти дітей з порушеннями зору, психолог виступила з доповіддю *«Резилієнс у дітей з порушеннями зору»*;
- **Довгопола Катерина**, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями зору представила тему *«Смартфон як інструмент розвитку та корекції в роботі з дітьми з порушеннями зору»*;
- **Дігтенко Марина**, віце-президент Асоціації ДІЄвих психологів України, дитячий та юнацький психотерапевт, практичний психолог Комунального закладу «Інклюзивно-ресурсний центр» Полтавської міської ради розкрила тему *«Травматична криза. Форми роботи і техніки відновлення»*;
- **Кушнір Галина**, аспірантка другого року навчання Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, тифлопедагог, учитель початкових класів спеціальної школи № 5 імені М. Я. Батюка м. Києва висвітлила тему *«Дидактичні ігри та вправи в роботі з незрячими дітьми на уроках математики в першому класі»*;
- **Рібцун Юлія**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу логопедії презентувала доповідь *«Психолого-педагогічна підтримка дітей із функціонально-зоровими труднощами в умовах війни»*;
- **Кондратенко Світлана**, науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями зору представила тему *«Розвиток дитини з порушеннями зору в умовах стресових факторів»*;
- **Легкий Олег**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями зору презентував тему *«Ігрова діяльність як фактор розвитку пізнавальних здібностей дітей з порушеннями зору»*.

У заході також взяли участь педагоги Вигодської спеціальної школи Івано-Франківської обласної ради, ЗДО № 47 «Берізка» компенсуючого типу для дітей з порушеннями зору м. Краматорська Донецької області, ДНЗ (ясла-садка) комбінованого типу № 81 «Бірюсинка» Запорізької міської ради, представивши свої практичні напрацювання. Численні слухачі дякували спікерам за цікаві змістовні доповіді, за плідну працю і прагнення збагачувати досвід роботи з дітьми з порушеннями зору.

17 травня відбувся **науково-практичний семінар «Діти з особливими освітніми потребами в умовах воєнного часу: психолого-педагогічна допомога»**, організований відділом психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами.

Захід у форматі онлайн-марафону відкрила **Леся Прохоренко**, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, відзначивши вагомість наукових здобутків відділу та всієї науково-дослідної установи у воєнний час.

Спікерами висвітлювалися надзвичайно актуальні теми щодо допомоги дітям з особливими освітніми потребами в умовах війни:

- **Прохоренко Леся**, доктор психологічних наук, професор, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України презентувала доповідь **«Освіта дітей з особливими потребами в умовах війни: проблеми та виклики»**;

- **Бабяк Ольга**, кандидат психологічних наук, старший дослідник, завідувач відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами виступила з доповіддю **«Діти з особливими потребами в умовах кризових викликів: інноваційні методи роботи»**;

- **Притиковська Світлана**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дефектології та фізичної реабілітації Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», директор Одеського СЗДО № 193 компенсуючого типу розкрила тему **«Використання вправ з розвитку оперативної пам'яті в корекційній роботі з дітьми з ООП»**;

- **Форостян Ольга**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дефектології та фізичної реабілітації Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» презентувала доповідь **«Інноваційні технології корекційно-розвивальної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами»**;

- **Соколова Ганна**, доктор психологічних наук, в. о. декана медичного факультету, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» виступила з доповіддю **«Формування індивідуальності та пізнавальної активності дітей з особливими освітніми потребами методами АРТ-терапії»**;

- **Орленко Ірина**, доктор філософії, завідувач Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «ОАНО ООР», психолог вищої категорії, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної

ради» презентувала тему *«Практика роботи з дітьми з особливими освітніми потребами в онлайн-форматі в умовах воєнного часу»*;

- **Гончарук Наталія**, доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної та практичної психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка розкрила тему *«Використання методів подолання посттравматичного стресу в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами»*;

- **Тороп Крістіна**, кандидат психологічних наук, заслужений працівник освіти України, учитель-дефектолог вищої категорії, учитель-методист, директор КЗО «Спеціальна школа «ШАНС» Дніпропетровської обласної ради» представила доповідь *«Навчання дітей з особливими потребами в умовах воєнного стану»*;

- **Омельченко Ірина**, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, провідний співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами виступила з доповіддю *«Напрями діагностування символізації як механізму орієнтування в ситуації невизначеності (воєнного стану) в структурі комунікативної діяльності дошкільника з особливими освітніми потребами»*;

- **Душка Алла**, доктор психологічних наук, доцент, головний науковий співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами представила виступ *«Допомога батькам дитини з РАС в умовах психоемоційної напруги»*;

- **Баташева Наталія**, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами зробила доповідь з теми *«Підтримка емоційного стану дітей з ООП під час війни»*;

- **Бужинецька Ксенія**, молодший науковий співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами розкрила тему *«Рекомендації для батьків, які через війну розлучені з дитиною з особливими освітніми потребами»*;

- **Шевченко Юлія**, науковий співробітник відділу психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами виступила з темою *«Психологічна допомога дітям засобами ігрової терапії в умовах навчання під час війни»*;

- **Кондратюк Жанна**, аспірантка Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, директор Комунального закладу «Інклюзивно-ресурсний центр» Вишгородської міської ради представила тему *«Професійна ідентичність фахівців-консультантів інклюзивно-ресурсних центрів у вимірах воєнного стану»*.

Слухачі заходу щиро дякували доповідачам за плідну роботу в нових реаліях.

18 травня відділом інклюзивного навчання було проведено **Всеукраїнський науково-практичний online-семінар «Інклюзивне навчання в закладах освіти: виклики сьогодення»**.

Серед спікерів семінару були всі співробітники відділу:

- **Ярмола Наталія**, кандидат педагогічних наук, завідувач відділу, заступник директора з наукової роботи Інституту спеціальної педагогіки і психології

імені Миколи Ярмаченка НАПН України виступила з доповіддю *«Інклюзивне навчання та підтримка дітей з ООП в умовах воєнного стану»*;

- **Колупаєва Алла**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу інклюзивного навчання презентувала доповідь *«Імперативи інклюзивної освіти у воєнний період»*;

- **Коваль Людмила**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу інклюзивного навчання доповіла на тему *«Інформаційна компетенція дошкільнят»*;

- **Компанець Наталія**, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу інклюзивного навчання презентувала доповідь *«Умови ефективності дистанційних корекційно-розвиткових занять»*;

- **Квітка Наталія**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу інклюзивного навчання представила тему *«Використання електронних ресурсів у процесі дистанційного навчання дітей з особливими освітніми потребами»*;

- **Лапін Андрій**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу інклюзивного навчання висвітлив тему *«Моделювання електронного підручника в закладах освіти з інклюзивним навчанням»*.

Серед доповідачів були також викладачі кафедри технологій спеціальної та інклюзивної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет», педагоги Дніпропетровського обласного методичного ресурсного центру, Комунального закладу «Інклюзивно-ресурсний центр» Вишгородської міської ради.

До уваги слухачів були представлені змістовні доповіді щодо основних аспектів реалізації оновленого нормативно-правового забезпечення освіти осіб з особливими потребами, інноваційних розробок науковців і практиків, обговорено питання організації інклюзивного навчання та корекційно-розвивального супроводу в умовах воєнного стану.

19 травня відділом освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку було проведено **Всеукраїнську практико-орієнтовану платформу «Освітній вектор: допомога, підтримка, навчання дітей з порушеннями інтелекту та комплексними порушеннями розвитку в умовах воєнного стану в країні»**.

Захід відкрив **Олег Орлов**, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, наголосивши на важливості продовження науково-практичної діяльності, незважаючи на виклики сьогодення.

У пленарній частині Платформи з вітальними словами та інформаційними повідомленнями виступили:

- **Корецька Неля**, начальник відділу освіти дітей з особливими потребами Директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОН України;

• **Супрун Микола**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психокорекційної педагогіки та реабілітології НПУ імені М. П. Драгоманова;

• **Дегтяренко Тетяна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Наступні доповідачі висвітлювали науково-методичний і практичний досвід освітньої, психолого-педагогічної, корекційно-розвивальної роботи з дітьми з інтелектуальними та комплексними порушеннями розвитку в умовах воєнного стану:

• **Чеботарьова Олена**, доктор педагогічних наук, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку презентувала доповідь *«Допомога, підтримка та навчання дітей з ООП як важливий ціннісно-гуманістичний освітній вектор в умовах воєнного стану в країні»*;

• **Хонзерук Лілія**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психокорекційної педагогіки та реабілітології НПУ імені М. П. Драгоманова виступила з доповіддю *«Особистісний та професійний розвиток спеціального педагога: виклики часу»*;

• **педагоги експериментальних закладів загальної середньої освіти**: КЗО «Криворізька спеціальна школа «Натхнення» Дніпропетровської обласної ради», КЗ ЛОР «Навчально-реабілітаційний центр I – II ступенів «Гармонія» м. Борислава, «БП НРЦ Святого Миколая» Львівської обласної ради, спеціальної загальноосвітньої школи «Надія» м. Києва.

Слухачі Платформи зі значним інтересом сприймали запропоновану корисну інформацію щодо нагальних питань організації допомоги та підтримки дітей з інтелектуальними і комбінованими порушеннями в складний час війни, мали змогу доповнити свої професійні скарбнички інноваційними методами і прийомами роботи.

20 травня відділом логопедії було зорганізовано і проведено **науково-практичний семінар «Особливості формування комунікативної компетентності дітей з різними первинними мовленнєвими порушеннями»**.

Семінар було відкрито **Наталією Ярмолю**, кандидатом педагогічних наук, старшим науковим співробітником, заступником директора з наукової роботи Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, яка наголосила на прагненні до стабільного функціонування наукової та освітньої галузі, незважаючи на виклики сучасності, підкреслила важливість проведення заходу для розвитку вітчизняної спеціальної освіти.

Багаточисельна аудиторія слухачів з усіх куточків України впродовж майже чотиригодинного семінару завдяки цікавим виступам спікерів змогла підвищити свою фахову компетентність, ознайомлюючись із сучасними науково-методичними напрацюваннями співробітників відділу логопедії.

Досвідчені спікери семінару презентували змістовні науково-практично спрямовані доповіді:

• **Данілавічоте Еляна**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, докторант Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка в доповіді *«Особливості формування комунікативної компетент-*

ності в дітей з дизартрією» розкрила зміст міжнародної структури комунікативної компетентності, засобом якої здійснено аналіз особливостей мовленнєвого розвитку дітей з дизартрією, представила критерії і технології визначення функціонально-мовленнєвих труднощів у дітей означеної категорії;

- **Гльяна Валентина**, в. о. завідувача відділу логопедії, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник у доповіді *«Дислексія: від класичних поглядів до сучасного розуміння проблеми»* проаналізувала сучасні погляди щодо порушень писемного мовлення, представила діагностичний інструментарій обстеження навичок читання і письма, репрезентувала практичну модель співвіднесення результатів обстеження стану усного та писемного мовлення, а також когнітивної сфери, яка допоможе правильно кваліфікувати особливі освітні труднощі, визначати подальшу стратегію надання допомоги відповідно до потреб дитини в умовах інклюзивного навчання;

- **Рібцун Юлія**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу логопедії у доповіді *«Окремі аспекти логодіагностики комунікативного компонента мовленнєвої діяльності в дітей із заїканням»* розкрила поняття мовленнєвої діяльності, її психологічні механізми, проаналізувала комунікативний компонент як важливу складову мовленнєвої діяльності, зацентрувала увагу на механізмі випереджувального синтезу та його дворівневій структурі, представила основні напрями діагностичного комплексу вивчення комунікативного компонента мовленнєвої діяльності в дітей із заїканням;

- **Витушко Вікторія**, учитель-логопед, методист, фахівець-консультант Інклюзивно-ресурсного центру № 7 Подільського району в м. Києві в доповіді *«Методи роботи при подоланні заїкання»* представила практичний досвід роботи з розвитку дихання, ознайомлення з голосними звуками, вироблення чуття ритму в дітей із заїканням, надала практичні методичні рекомендації щодо проведення освітнього процесу з дошкільниками зазначеної категорії (організація початку занять, підтримання інтересу впродовж усього періоду логокорекції);

- **Мартинюк Зоряна**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник відділу логопедії у доповіді *«Особливості формування комунікативної компетентності в дітей з ринолалією»* окреслила труднощі та описала п'ять рівнів підтримки дітей із ринолалією, представила методіку комплексної діагностики для визначення відповідного рівня і надання корекційної кваліфікованої допомоги дітям зазначеної категорії як в умовах інклюзивно-ресурсного центру, так і закладу освіти;

- **Грибань Галина**, науковий співробітник відділу логопедії в доповіді *«Особливості формування комунікативної компетентності дітей з дислалією»* висвітлила поняття дислалії як форми порушення звуковимовної сторони мовлення, визначила види, форми і механізми виникнення зазначеного порушення, розглянула особливості функціонування фонетико-фонематичної складової мовлення, запропонувала критерії визначення ступеня труднощів і надання дітям різнорівневої підтримки.

Слухачі семінару разом зі словами вдячності констатували, що взяли для себе багато нового, цікавого і корисного щодо впровадження в практику роботи з дітьми різних вікових груп, які мають первинні мовленнєві розлади. Було підкреслено, що, незважаючи на такий нелегкий час, науковці продовжують плідно працювати на благо науки України (<https://www.facebook.com/ispukr/videos/1055635625308445>).

20 травня, у Всеукраїнський день перекладача жестової мови, відбувся **Всеукраїнський науково-практичний семінар «Досвід дистанційного навчання учнів з порушеннями слуху (організаційно-ресурсне забезпечення в умовах воєнного часу)»**, організований відділом жестової мови.

З вітальним словом до учасників семінару виступили:

- **Коломоєць Анатолій**, депутат обласної ради, директор КЗО «Криворізька спеціальна школа «Сузір'я» ДОР»;

- **Воробель Галина**, кандидат педагогічних наук, директор Хмельницької спеціальної загальноосвітньої школи №33.

Робота семінару охопила 5 секцій: 1) організаційно-методичні засади здійснення дистанційного навчання здобувачів освіти з порушеннями слуху в умовах воєнного часу; 2) накопичення дистанційного досвіду викладання предметів: від основ до практики; 3) здійснення корекційно-розвиткового супроводу учнів з порушеннями слуху: від традицій до інновацій; 4) особливості здійснення освітнього процесу осіб з порушеннями слуху під час воєнних дій; 5) ефективність дистанційного навчання в компетентнісному зростанні фахівців.

На семінарі висвітлювались питання реалізації дистанційного навчання різних категорій осіб з порушеннями слуху з урахуванням родинної взаємодії в умовах викликів воєнного часу. Переклад українською жестовою мовою здійснювала **Оксана Пац**, учитель корекційно-відновлювальної роботи Хмельницької спеціальної загальноосвітньої школи № 33.

Спікери заходу професійно розкривали питання використання української жестової мови, жестово-словесної двомовності в навчальній, перекладацькій, корекційно-розвитковій, психологічній сферах:

- **Волохай Ірина**, помічник народного депутата України Павла Сушка виступила з доповіддю *«Здобутки дистанційного навчання здобувачів освіти з порушеннями слуху як підґрунтя для формування загальноєвропейських підходів»*;

- **Кульбіда Світлана**, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу навчання жестової мови презентувала доповідь *«Дистанційне навчання для осіб з порушеннями слуху: наука для практики»*;

- **Малинович Лариса**, кандидат психологічних наук, сурдопедагогиня, голова Львівського відділення ГО «Інститут соціальної політики. Наукове товариство осіб з інвалідністю» виступила за темою *«Специфіка забезпечення комплексного супроводу дітей з порушеннями слуху в умовах воєнного стану»*;

- **Зборовська Наталія**, аспірантка Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України презентувала тему *«Особливості організації навчально-виховного процесу українських дітей-біженців в Баварії»*;

• **Сколотова Ірина**, перекладач жестової мови, викладач правознавства Київського фахового коледжу прикладних наук розкрила тему *«Досвід дистанційного навчання студентів: очима фахівця»*.

Доповідачами заходу стали педагоги КЗО «Криворізька спеціальна школа «Сузір'я» ДОР», Теробовлянського навчально-реабілітаційного центру Тернопільської обласної ради, Новоушицької спеціальної школи Хмельницької обласної ради, Харківської спеціальної школи № 5 Харківської обласної ради, що зацентрували увагу на навчальній, корекційно-розвитковій і виховній складових освітньо-реабілітаційного процесу спеціальних шкіл, навчально-реабілітаційних центрів для осіб з порушеннями слуху.

Завдяки змістовним доповідям учасники семінару змогли пересвідчитись, що освітні та корекційні послуги, які надають фахівці за умов навіть дистанційного навчання в складні часи воєнних дій, здатні задовольнити унікальні (мовні, мовленнєві, комунікативні, візуальні, психологічні) індивідуальні потреби дітей з порушеннями слуху.

24 травня відбувся **практико-орієнтований семінар «Сучасна освіта дітей з порушеннями слуху: складаємо автентичні українські пазли»**, зорганізований відділом освіти дітей з порушеннями слуху.

Єднання навколо вітчизняних цінностей, упровадження українського національного досвіду було повною мірою зреалізовано в ґрунтовних виступах знаних на теренах України та далеко за її межами науковців:

• **Засенко В'ячеслав**, почесний директор, радник директора, дійсний член-академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху презентував доповідь *«Актуальні проблеми освіти осіб з порушеннями слуху в умовах війни і миру»*;

• **Корецька Неля**, начальник відділу освіти дітей з особливими потребами Головного управління позашкільної та інклюзивної освіти Директорату дошкільної, шкільної, позашкільної та інклюзивної освіти МОН України виступила з доповіддю *«Нормативне забезпечення організації освітнього процесу осіб з ООП в умовах воєнного стану»*;

• **Литовченко Світлана**, доктор педагогічних наук, завідувач відділу освіти дітей з порушеннями слуху представила доповідь *«Досвід та перспективи організації освітнього процесу дітей з порушеннями слуху»*;

• **Жук Валентина**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху розкрила тему *«Батьківська і фахова взаємодія в освіті дітей з порушеннями слуху»*;

• **Шевченко Володимир**, доктор педагогічних наук, в. о. вченого секретаря Інституту, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху виступив з доповіддю *«Навчання та підвищення рівня знань фахівців і батьків в рамках проекту «Реабілітація осіб з кохлеарними імплантами в Україні»*;

• **Вовченко Ольга**, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху презентувала доповідь з теми

«Проблема емоційного вигорання батьків та педагогів, що виховують дітей з ООП в умовах воєнного часу»;

• **Таранченко Оксана**, доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху репрезентувала доповідь *«Соціокультурні зміни в Україні як нова вісь координат у перетворенні освітнього простору для дітей з ООП»;*

• **Литвинова Віра**, старший науковий співробітник відділу освіти дітей з порушеннями слуху виступила з темою *«Роль педагога та сім'ї в соціалізації дитини з ООП в оточуючому соціумі»;*

• **Кульбіда Світлана**, доктор педагогічних наук, головний науковий співробітник відділу навчання жестової мови презентувала доповідь *«Роль сурдопедагога в створенні комунікативного безбар'єрного середовища в навчальній діяльності глухих учнів»;*

• **Малинович Лариса**, кандидат психологічних наук, голова Львівського відділення ГО «Інститут соціальної політики. Наукове товариство осіб з інвалідністю» виступила з доповіддю *«Комплексний супровід дітей дошкільного віку з ООП в умовах воєнного часу»;*

• **Колбасова Христина**, аспірант Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України розкрила тему *«Ефективність використання невербального інтелекту під впливом музичної терапії в дітей з ООП».*

На заході презентували свій практичний досвід педагоги «Медичного центру слухової реабілітації АВРОРА», Ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпровської обласної ради, Чернівецького обласного навчально-реабілітаційного центру № 1.

У виступах учасників були розкриті актуальні теоретичні і практичні питання, що викликали значний інтерес у широкій слухацької аудиторії, запропоновані цікаві ідеї, висловлені пропозиції щодо покращення організації та проведення освітнього процесу з дітьми з порушеннями слуху.

Вітчизняна освіта і наука – це вагома основа розвитку потенціалу суспільства. Новаторський пошук, втілення інноваційних проєктів, особистісний розвиток науково-педагогічних працівників Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України тривають. Сподіваємось, що наступного року заходи до Дня науки проводитимуться вже офлайн у мирній вільній від загарбників державі.